

Læremesterens glemte lampe

I sin samtid var Palle Suenson kendt som manden bag nogle af landets mest betydelige bygninger. I dag kender de færreste til arkitekten, der var mentor for bl.a. Arne Jacobsen og Poul Kjærholm. Men det bliver der måske lavet om på nu, hvor møbelvirksomheden ATBO genopliver et af Suensons designs, lampen PS38.

■ En palme var inspiration til PS38, som Palle Suenson designede til kantinen i Aarhus Oliefabrik. Nu relancerer møbelvirksomheden ATBO lampen. Pr-foto:

LAURA ENGSTRØM

I disse måneder bliver et af den modernistiske arkitekt Palle Suenson værker dækket til, mens et andet bliver fundet frem af glemslen.

De to meget forskellige værker fortæller på hver sin måde, hvordan modernismen stak i forskellige retninger. Det ene værk er stramt og rigoristisk i sit udtryk, det andet fabulerende og legende. Og begge har arkitekten Palle Suensons aftryk.

Tag Ørkenfortet, der blev indviet i 1962. Sådan blev den bygning kaldt, som ligger på højre hånd, når man kommer over Knippelsbro mod Christianshavn. Den faldt aldrig rigtig i god jord hos københavnere med sin rå beton og monotone vinduesfacade. Man kan diskutere, om udtrykket er ændret væsentligt nu, hvor en spansk hotelkæde åbner sit københavnske hotel på adressen, men kommunen har i hvert fald ikke fundet Palle Suensons bygning egnet til fredning.

Så meget desto mere bemærkelsesværdigt er det, at Palle Suenson bliver hevet frem af glemslen af den danske møbelvirksomhed ATBO med relanceringen af lampen PS38 fra slutningen af 1930'erne. Den viser en helt anden side af det mangesidige talent.

For der er grund til at kende til Suenson. Han var af en »fin, rig og berømt« familie, som hans barnebarn Susanne Suenson siger i et muntert toneleje:

»Familien talte både en søhelt fra fregatten 'Jylland' og en grundlægger af datidens store telegraf-selskab, GN Store Nord. Jeg kan huske at blive kørt i den ene af min morfars to Bentley'er af en chauffør med hvide handsker«, fortæller hun.

Ophavet var måske med til, at Palle Suenson med største selvfølgelighed oprettede sin egen tegnestue kort efter endt eksamen fra Det Kongelige Kunstakademi. Han var blot 26 år, men havde forbindelserne i orden.

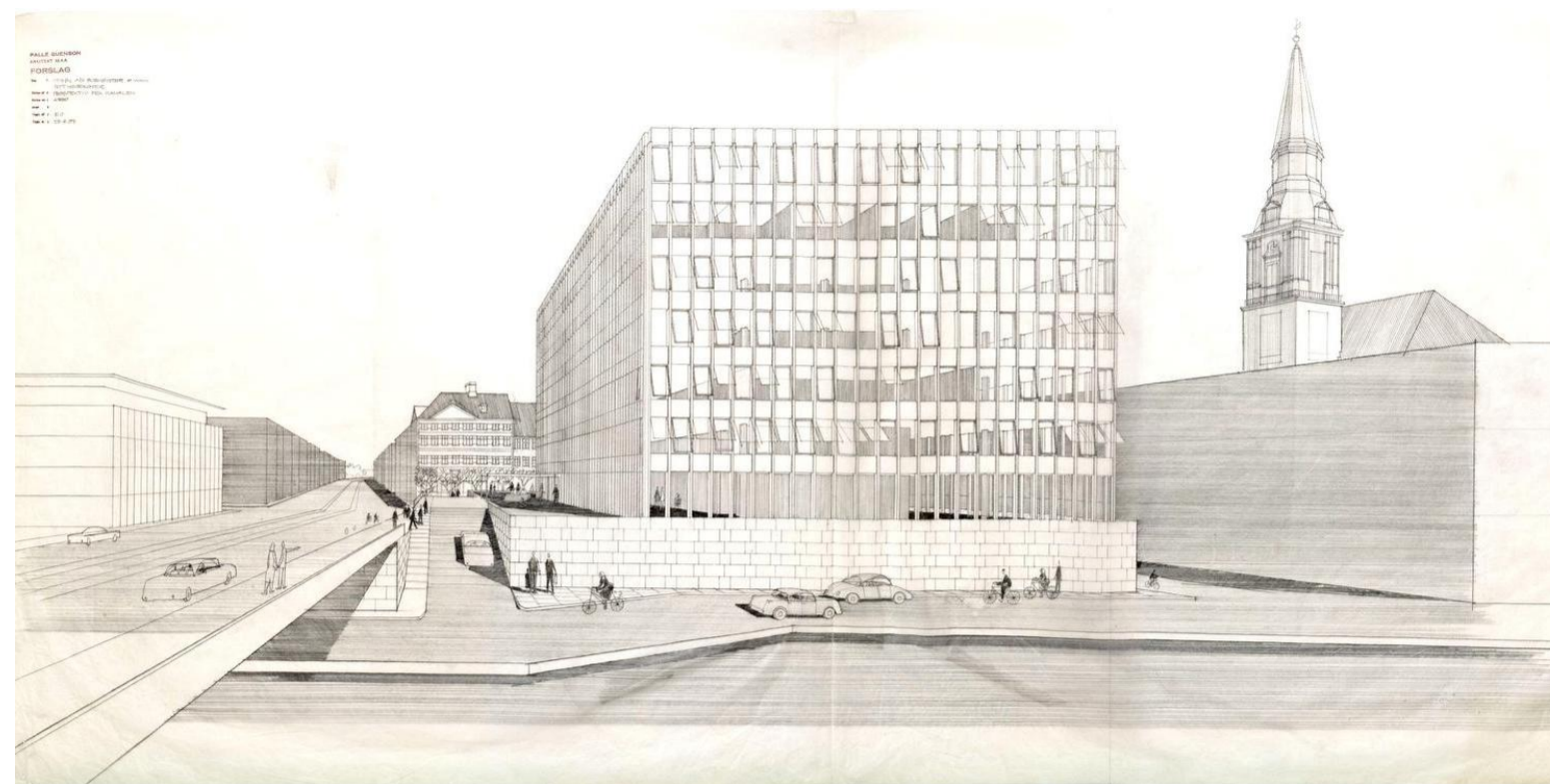
De unge arkitekter flokkedes om at komme til at arbejde på hans tegnestue.

Blandt dem Arne Jacobsen, Hans J. Wegner og Poul Kjærholm for blot at nævne nogle få. Som der står om ham på Kultur-arv.dk:

»Både hans afdeling på arkitekt-skolen og hans tegnestue var attraktive uddannelsessteder«.

Som 30-årig blev Palle Suenson lærer på Arkitekt-skolen som den yngste nogensinde, og derefter steg han i graderne. Han blev professor og var siden rektor for Det Kongelige Danske Kunstakademi 1956-65. Som sådan kom han til at præge de generationer af arkitekter og kunstnere, det blev udklækket i de år.

Hans blik for de stramme linjer ses i arkitekturen. Privatbankens hovedsæde

på Vesterbro over for Tivoli var for eksempel et mesterværk med sine svungne diske og specialindrettede kontorer.

Det var også Palle Suenson, der tegnede FLSmidths hovedsæde i Valby. Her går mange af ideerne fra Ørkenfortet igen: en facade af lodrette piller i skiftevis mursten og glas. Stramt og rent i udtryk.

Eller Nærumvænge og Gassehaverne i Holte - gedigne rækkehuse og etagebyg-gerier fra dengang, velfærdstatens arki-

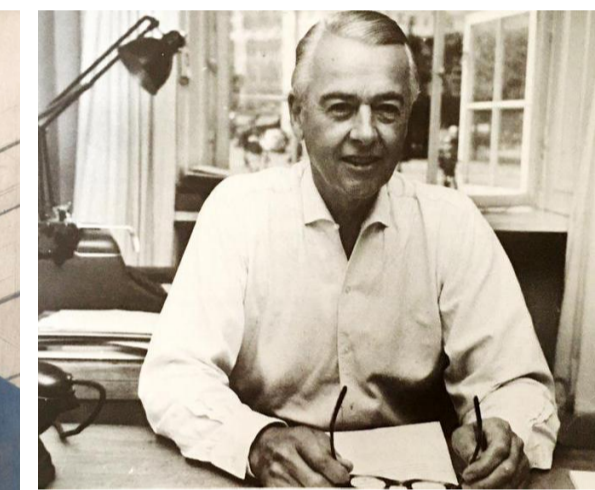
tektur var på sit højeste. Alt er lavet med en klar sans for rytme.

En palmehånd griber pæren

Den rene rytme findes også i Aarhus Oliefabrik, som han tegnede i slutningen af 1930'erne. Det er den ejendom, der nu huser hotellet Wake-up i Aarhus.

Her indrettede han øverste etage med en restaurant og en kontorafdeling, hvor virksomheden, der dengang stod for 10 procent af Danmarks eksport, pla-

■ Mens københavnere aldrig rigtig overgav sig til Ørkenfortet (øverst), er de fleste enige om, at Aarhus Oliefabrik er et af Palle Suensons største mesterværker. Foto: ATBO

cerede de medarbejdere, der skulle få nye ideer. Ganske uvant for tiden.

»Se her«, siger Peter Mondrup, der er direktør for ATBO. Han viser nogle smukke tegninger frem fra Aarhus Oliefabrik.

»Palle Suenson indledte et samarbejde med kunstneren Mogens Zieler, som malede på heget omkring byggepladsen, mens hovedsædet for Aarhus Oliefabrik var ved at blive opført. De blev enige om at gengive fortællingen om, hvor planteolien, som fabrikken forarbej-

BLÅ BOG

Palle Suenson

Dansk arkitekt, født i 1904, død i 1987.

Rektor for Det Kongelige Danske Kunstakademi 1956-65. 1964-81 var han formand for Fonden for Bygnings- og Landskabskultur og ligeledes for Selskab for Bygnings- og Landskabskultur.

Kendt som manden bag bl.a. Ørkenfortet - den rå betonbygning ved Knippelsbro i København. Privatbankens hovedsæde på Vesterbrogade i København, Aarhus Oliefabrik og altså lampen PS38, som nu bliver relanceret af ATBO.

I 1950 blev han slået til kommandør af Dannebrog. Han var gift tre gange, sidst med Ulla Suenson. Sammen blev de lidt af et kendspar, for Ulla Suenson havde i sin ungdom været mannequin og skuespiller og tidligere gift med skuespilleren Kjeld Petersen.

de, kom fra. Så der er fine tegninger af palmeblade og andre planter«, fortsætter han. Det er således en palme, der har givet inspiration til de lamper, der var tegnet til at hænge i kantinen, og som ATBO nu relancerer. Når man ser på lampen, der findes som både væglampe og på en elegant fod, er det, som om en palmehånd elegant griber om pæren.

ATBO kendte godt til lampen, inden de fik rettighederne til at producere den, fortæller Peter Mondrup, der tidligere var direktør i Gubi, som især blev kendte for deres Bestlite-lampe, der er et design fra 1940'erne.

»Der findes 20 af de originale lamper af Palle Suenson, og de bliver solgt for store summer hos de internationale auktionshuse«, siger han.

Fortaler for fredning

Ud over bl.a. PS38-lampen kan vi takke Palle Suenson for noget, der end ikke bærer hans navn. For han havde blik for restauration og fredning. Susanne Suenson husker, hvordan hun som ung flyttede til Brumleby på Østerbro, hvor der var »fire toiletter nede i gården«.

»Han gik straks med på bestræbelserne, der var i gang for at få det renoveret, restaureret og fredet af myndighederne. Brumleby har jo nogle fine arkitektoniske kvaliteter«, fortæller hun.

Palle Suenson var aktiv fortaler for at bevare de gamle huse i 1960'erne, hvor socialdemokratiske borgmestre ellers var glade for kraner og nyopført beton. Således donerede han også det store areal, der hørte til hans store gård, Rygaard i Holte, til staten, så det kunne blive fredet.

Så i dag kan Susanne Suenson gå tur sammen med så mange andre i det område, hvor hun som barn red eller fodrede zebraer. For inden området blev givet til staten var det her, dyrene fra Zoologisk Have kom på sommergræs.

Her satte Palle Suenson også præg på området med sin stilsikre sans, fortæller Susanne Suenson:

»Han kunne stå og kigge ud på marken og sige: »Hvis det træ der bare blev flyttet lidt længere til venstre, ville ud-sigten være bedre«. Og det fik han som regel gjort«.

kultur@pol.dk